

جمعه — 1 حزيران 1928

جلد : 10

بشنجی سنه — نومرو 111

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

یوردی یاننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد . سییح

مجله مشرق

آبونه شرطری : سنه لکی

۲۵۰ ، آلتی آیلغی ۱۲۵ ،

فوق العاده نسخه لر ایچین

۵۰۰ و ۳۰۰ غروشدور.

بجموعه مزه یئتتجه طبعی تنسیب

ایده یین اثرلر اعاده ایملاز.

هر آيك برنجی وارده. بشنجی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرنی مجموعه در

ادبی
نقیر
دیکنس
اینگلی
مقاله

«دیکنس» کلامی قاجانی حسن ایتدکن
صوکرانی حیاتی لایله موانی برصورتده
تخلیه کیریمه دن اول ادبیات حیاته نه لایله
مجهز اولار کیریمکی تدقیق ایدم : هنوز
تحصیل چاغنده بولان بوکنجی، چوجوقاغندن
بری ایچنده یواز لاندینی حادله لایله
اوبنا یانی مهم رول ایچون چوقمکمل حاضر-
لامشیدی . انی بر رومانچی اولوق ایچین
هرشیدن اول انسان و حسلر حقتده یکدین
بروقوف لازمدر . کافی درجه ده ذکی، حسی
و مستعد هر کنج شهسز انی بر رومان یازایلیر .
محرر لرک سر کدشتلرینک رومانلار شهیریش
برشکلندن عبارت اولان بوقیل اثرلر تعدد
ایده من واکتر یاده بر ایکی روماندن صوکرانی
سرمایه، حقیقی رومان سرمایسی، توکثیر .
محرر ده، رومانچیلک ساحه سنده آله ایتدینی
آز چوق شهرتی قایب ایچمک ایچون شکل
واسولک فانتازی نه صیفینارک رومان عنوانی
آلشده - بعضیلری چوق کوزل - اوون
نثرلر یازار . حقیقی رومان و رومانچیلک شهیرالی
تجربه لرله بسله تنش اولوق لازمدر . بوسیلر
دندر که دایرک شهیرلر یازان احتیار شاعر لرله
قوتلی رومان یازان کنج محررلر نادر در .
شهرت و شهسولی عصرلری دور ایتش ویا
ایدمک اولان بویوک رومانلرک هان هسی
قرفی آشمش محرر لرک اثری در .
بو بویله اولوقه برابر مقدرلرک بعضی
مستثنای تجلیلری بر آدامه داهما کنجلیکنک
باشلانفینجده حیاتک هر جشید صفحه لرینی
کورمک واکر تک فرصتی و بریور . محیطک،
اجتماعی حادله لرک فردی و معشری انقلابلرک،
مساکلرک و جالیشا طرزلرینک رومانچی
یتیشدیرمک ایچون انی بر عامل اولدینی
انکار ایتک قابل دیکلر . خصوصیه دعوا
وکیلکی مساکلینک وقتندن اول رومانچی
یتیشدیرمک ایچون اکسیدیرمه یول اولدینی
آکلاشیلور . مشهور فرانسیز رومانچی
«اونور ده بالزاق» کی «دیکنس» ده عینی بولدن

کچمدر . هله «دیکنس» کوردینی و کچیردینی
حیات شکلری دوشونولورسه کندینسک
نه بویوک نه چشیدلی بر تجربه حوله سیله ایشه
باشلادینی آکلاشیلور .
ساحله کوچوک برشهرده عسکرلرک،
کیچیلرک، کلوب کچنرک بر اقدینی تورلو
انطباعلر و باباسنک آکلا تدینی توخاف ماصالارله
دولو چوجوقلقدوره سندن صوکرانی لوندرنک
مادی و معظم محیطی، قوندورایو یافار یقاسندکی
عادی عمله چوجوقلر، عمله حیاتنک ایچ
پوزی، حبسخانه، باباسنک اوداسندن آکسید
اولمایان خشین و صافیمنز آلاچقایلرک سوزلری
و طورلری، مستقید بر مکتب خو جاسی،
آروقات کاتلیکی، لوندرنک بوتون سواقلری
و اورالرده کی حیات صفحه لری، عوام قماراسی
محرر لکی، محکمه ضبط کاتلیکی، نهایت
سیار مخاراک کی حادله لرک، ایشلردن
و وسیله لرک قانا قانا استفاده ایتدینی زمان
«دیکنس» هنوز یکریمی یاشنده بردیقانی
ایدی . بو چوجونی آتانی و باباسی مقدر بر
رومانچی اولارک یتیشدیرمک عزیمله آللردن
کان و قابل اولان هر شئی ایساردی و قادار
الویریشلی و بوقادار تام بریول بولامازلردی .
«دیکنس» کوردکیرینی بر چوجوق
کوزله کوردی و اونلری، چوجوقا نه مخصوص
بر مبالغه و هیجانله سیلیمز بر صورتده کورپه
دامغانه قید ایتدی . «دیکنس» لوندروسی،
کیجه نک سیسیری ایچنده یالکیز و اندیشلی
دولاشان هر چوجوغک تخیللری کی، خرسز
و حیدودلرله دودلور . یاشنک و جسمی انکشافنک
فوقنده اولارک اوست اوسته کوردینی شیلردن
چوجوق خیالیه یاراندینی «معلودرام» ده،
بر آزه بر قوقلا نجه سنده اوبناتیلان بر جامعه
صافانی وارد . کندینسده چوق کورمش
بر چوجوقله چوق کورمش بر آدامه مخصوص
ایکی هویت کورونور . فقط نتیجه خیری
اولمشدر . چونکه چوجوقلانی هیجانلرله
و چوق مختلف نجه لرله دولو اولان محرر
موفق در .
«دیکنس» یازمه باشلادقندن داهما

دوغروسی رومانچیلانی مساکل انخاد ایتدکن
صوکرانی هیچ شهسز ، بلکه آرزوسی
خلافه، مختلف جریانلرله آز چوق قابیلمشدر .
لاکن مساکلینک ایجابلری کندینسی چوق
ایلری کیمکندن بئنه علیه بوجر یانلرک لیکلی
اولماسندن قورناز ماشدر . یکریمی یاشندن
صوکرانی کیردینی حیات اولنک تجربه سته پاپک
آزشی و یاخود خلق کتمله سته رومان شکنده
عرض ایدیمه سنده قایدامول اولمایان مشاهدلر
علاوه ایتدی . چونکه او، بنا ایدمکچی
معظم اثرک بوتون مازمه نی داهما پک کنج
ایکین طویلا مشدی . استپرادا سویلیم که
هر هانکی بر تجربه ویا مشاهدنک بر موضوع
اولایلمه سی ایچون، طبق رشیمک چوجوق
اولمای کی، بر تشکیل دوروسی کچیرمه سی
لازمدر . حادله نک، صنعتکارک روحنده
یاواش یاواش بر شکل بولماسی، هیجانلرک،
ایلمک تاثیرلرک زائل اولوب صوئوق قانایلقه
دوشونولرک موضوع رومانلار شهیرالی
ایجاب ایدر . اون دوقونجی عصر فرانسیز
رومانچی و مقدرلردن «استه نال» - حقیقی
اسمی «هانری بیل» در . - که انی اثرلری
اولان «قبرمنی وقارا» «شارتروز دوپارم»
عنوانی رومانلری یاشنک کالنده رومان حاله
قوبدینی کندی کنجک ماجرا لیدر . نته کیم
«دیکنس» که انی اثری اولان و اتوتوز
یدی یاشنده یازدینی «داوید قوبرفیل»
رومانده کندی چوجوقلوق خاطرهلری در .
چوجوقلقلری هیجانلی و سرکدینلی کچن
محررلر حیاتلرینک باشلانفینجه، حسن ایتدکاری
سهوی کورقورینی اولغون یاشلارنده، حافظه لرنده
کیزلش چوق قیمتی بر خزینه کی بویولرلر
و چوق قوتلی دیوب افاده ایدیولر .
«دیکنس» ییتیشدیرمک عامللری خلاصه
و روحی مللری برنده تحلیل ایدم :
«دیکنس» مضطرب اولش واضطرابک
نه اولدینی آکلامش بر چوجوقلوق کچیرمه سی
حسیله بوتون حیاتیجه یوقسولار ایچون اولیه
بر توجه بسله مشدرکه یوقسولانی بالفعل
طامانلرک ادراکی قابل دیکلر . بنا علیه

زارد مرا هت هردم نياز
دهده دورا زندگاني دزاد
همي خواهم اي شاه فرخنده قال
بزم حضور كنم عرضحال
سپنجي سرادر چون پير زال
درست اوتكويد بگردد ويا
شمار سنيتم پيايان رسيد
كلاغ به گشت باز سفيد
چو مرغ دارد صغير دگر
صغيرم همينست اي دادگر
هر آنكس كه روشندلست و ذكي
درس كر نامل كند اندكي
بيندكه حالي دگر شد جهان
نه انيست اين ونه آنت آن
دگر شد زمين و دگر شد زمان
زمان خصم جملست بس بامان
بدادست آن خالق خير و شر
كلید تصرف بدست بشر
نمودهست در وي خدا قدرت
كه هر هاي رمايه حكمتش
مسخر بدو كشت كوي زمين
نه ان گفته ام گفت ايزد چنين
بشر هست داملي راز كهان
همو هست كنچور كنچ نهان
خودش باختر در كزيندم مقام
دم اندر ستاند زخاير بيايم
نه كاي زند خود نه باني رود
ز اقصاي عالم صدي بشنود
كر زمان و درست مانند برق
بسير براق چو غرب و چه شرق
بيبال برانش بدرد سحاب
چو ماهي بونس رود در شباب
بين ايش خوار كه بيني در آن
چه معنيست معني ملي مكان
بين اين بداليم كه داني جهان
چه نحويلت فتوي ملي زمان
خزانه است اينها طلسمش علوم
نه بل قدره الله كه اسمش علوم
هر آنكس كه باشد عدوي بوي
اكر زاولي واكر غزوي
مكن زبهارش حمايت شها
بجائت كه باشد وجودش بلا
كه فكرش سقمست ورايش عقيم
نبايد كه باشد بلكت مقيم
چه كر ناخنش بين و بيوست روي
در اوچون ستورست كردار و خوي
چاكر ياي اوچون ستوران نه چار
ولي مقر دارد كه نابد بكار
زهر بد چنين آدمي بدتر ست
كه غلش پړوليد راى ابرست
بدانش بود ملكست در خوشي

فريد بك

دارالفنون ايران ادبياتي تاريخي مديري [1]

ايا پادشاه معاليناه
امين خدا و امان اله
توئي آن حكيم پندريده كار
«سرد كر نساود بشو ز زكار»
توئي آن خداوند والا تواد
خداوند راد و خداوند زاد
كه در عهدت اي خبرو كردان
دل آسوده هفتد افغانان
بدان بهشت افغان زمين
ز آسب بزدان كنداش امين
بزمودي اوزان چو بزم قدم
ازين لطف خرم شداين مرزوبوم
منجي ملت شدي ميهمان
زهي ميهمان وزهي ميزبان
دو دادد بدادد بلكدكر
دودست موالات فيروزر
همين بود مطلب بدان بيهال
كال جهان و جهان كال
بلي اوچانست اندر جهان
عدبيلش نديست چتم زمان
بنروي نيم و بنور دها
زبند بلا داد مارا رها
بيكدست سيف و بدبكر قلم
بكيوان رسايد ماه علم

[2] ادبي قيمته بناه در چايتديكيز منظومه يي ،
فريد بك ، افغان قرالي حضرتلرنيك استانبول
دارالفنوني زيارتي وسيله سيله يازوب حضورنده
بالذات انشاد اعشدر .

مراجنك قوتلي برجه يي «مرحمت» دره
ايكنجي جهه يي ايسه «اوج آلا» يعني
چو جوقاني استبار ايدون آدماري ، ديندار
اولد قلبي ادعا ايندكاري حالده دينك الكجوق
توصيه اينديكي مرمرته سيله لاقيد اولاجق
قادر دينله علاقمسي اولمايان مراييري ،
طلبه لرينه اي معامله ايتمين مكتب خوجا لري ،
حبس خانه لري ، سفالي ، صايغيسزاني شهر
ايله اولوره قارشي بر مجادله آجق و مقفر
اولقدر . بو «اوج آلا» آرزوسي . چچ بر
وقت اختلاي بر ماهيت كوسترهمشدر .
«ديكيس» تشكيل ايتش بر آهنگي بر دنيرو
بوزارق دكل ، ايلك و حلول ايله تدريجي بر
اصلاح طرفليسي در . كندليسي دوغوش
اعتباريله متوسط صنف خلقدن اولد ايي ايجون
بو كتهلك بوتون وصف لرني حائر در .
«غاس هيل» ده كي كوزلد شاوني اولد ايتك
احتراسني هيچ بر زمان ترك ايتهمشدر .
موفق اولاق ، همده نده موفق اولاق آرزوسي
«ديكيس» ، دانا حاكم اولمشدر . نه «ديورن»
واري كلي بر فراغت دوشوش ، نه
كند بستانك آرزو كراميدان آلا بهاشلايان
سوساليزم و امثالي فكرلري اورنما ايتش
و توصيه ايتمشدر . يازي يازمقدن ذوق آلان
و مشاهد جي بر ياراد بيلش اولماسنه رغما
مثلا نه «فلوهر» كي بر صنعتكا ، نه وقتور
نوغو كي آرزو جوق مرشيدن قاريدشيران
تيزروحي برانقلابي ونده لورد باريون كي
قابليه صيقا بيان بر شاعر اولمشدر . اولك افاده
ايتك و كوسترملك ايتهمديكي حقيقي بو . كلدكار ،
حقيقي كوچوكلدكار ، محنه لر و حسد و اوردر .
الكجوق آرزو اينديكي ده اوقويجي در . بو
املارينه ده ايتهمديكي كي نائل اولدي .
ايشته يكرمي باشنده يازي طالعانه ايتدا «بوز
Boz» امضاسيله ايتلان «ديكيس» روح ،
حسن ، تجربه و مشاهده اعتباريله بو شكده
مجهر ايددي .

پښتو-دي

امور سازي